bus quæ ad narium summa pertinent, ac grauedines nun cupamus, accidere experimur. adeò sanè ut si adamussim singula perpenderimus, necessario per olfactus organorum sinus foraminulá ue aut cribri aut spongiæ modò forata, quum lege Naturæ homo dispensatur, nihil pituitæ defluere fatendum erit: & si fortè casu defluit, non minus præter naturam fluxum esse donabimus, quàm quum foramina quæ ad glandis exsculpuntur latera, totam pituitam non adamussim deducunt, hæcq; deorsum uersus [a] foramen dorsali medullæ transmittendæ paratum decumbit: ac cum dorsali prolabens, in dorsum, & dein secundùm neruorũ ductum modò in brachia, modò in crura, modo in lumborũ musculos, modò aliò quouis promanat. ut nunc taceam, quàm grauiter Natura ueniret incusanda, quæ tam patẽtes amplosq; pituitæ in caluariæ amplitudine, dum adhuc tenuis aqueaq; est, ductus fecisset, adeò autẽ retortos angustosq; & inflexos in [c] octauo capitis osse produxisset.

a Quo deducitur H 9 figura.

c 8 fi. ca. 6. li. 1 A, B, A.

DE CEREBRI PLEXIBVS, QVORVM alter reticulari, alter secundarum efformato plexui similis esse creditur. Caput XII.

HVC facit maximè decimi quarti Capitis libri tertij figura, & huius libri figura quarta & quinta ad O, O, sexta ad M, N. & dein tota ferè decima sexta & decima septima.

QVANTVM Galeno dissectionis professorum facile principi à medicis & Anatomicis illum secutis nõnunquam præter rationem attributum sit, uel beatus ille & mirabilis plexus reticularis attestatur, quem is nullibi non in suis libris inculcat, quoq; nihil frequentius medici in ore habent, eumq; etiã si nunquã (uti ferè nulla in humano corpore) uiderint, ex Galeni sententia enarrant. Verùm ut alios taceam, ipse meam stupiditatem & nimiã in Galeni aliorumq; Anatomicorũ scriptis fidem haud satis demirari possum, qui adeò in Galenum affectu laborauerim, ut nunquam in publicis sectionibus humanum caput, absque agnino aut bouino ostendere aggressus fuerim, ut quod in homine neutiquam reperirem, id ouillo capite resarcirem, spectatoribusq; imponerẽ, ne plexum illum nomine omnibus notissimum, neutiquam inuenisse dicerer. Nihil enim minus à soporalibus arterijs, quàm eiusmodi reticularis plexus, quem Galenus recenset, perficitur. Multoq; minus arteriæ foramen quod ipse tradit ingrediuntur, aut totæ etiam in plexum illum absumuntur. Primùm enim [a] tota soporalis arteria dextra (est enim eadem utriusque ratio) caluariam petens per unum foramen indiuisa, uti Galenus commemorat, non ingreditur, uerùm ubi ad caluariæ usque basim conscendit, insignem sui propaginem ad [b] foramen nerui [c] sexti neruorum cerebri transmittit, quæ unà cum grandi [d] uena sibi coniuge in dextrum, primum ue duræ cerebri membranæ sinum exhauritur. Secundò soporalis arteria nequaquam commune [e] foramen cum [f] tertio neruorum pari obtinet: uerùm longè maiori industria, quàm Galenus arbitrabatur, rerum Opifex usus est. maiori nanque soporalis arteriæ ramo [g] obliquum & in osse diu procedens foramen machinatus est, in cuius ductu id fieri uoluit, ob quod Galenus plexum efformatum confinxit. ut enim uitalis spiritus in multis gyris anfractibusq; arteriæ excoqueretur, aptaq; animali spiritu efficiendo materia fieret, Galenus arteriam ilico atq; in capitis amplitudinẽ ingressa esset, [h] in innumeros ramos diffundi dicebat, qui inuicẽ ita imponerẽtur commiscerẽtur ue, ut plexum efformare uiderentur illi similem, qualem in collecto piscatorio reti fieri cernimus: aut illi plexui, qui ex pluribus inuicem incumbentibus retibus consurgeret. Atque hunc implexum inter os & duram cerebri membranam fieri asserit, interim tamen duræ membranæ portiuncula quæ os succingeret, plexui substrata. Deinde ut plexus ille ex uno uase, aut si dextrũ sinistro coniunctũ fingit, ex duobus complicari incipit, ita quoq; plexus huius surculos sensim colligi, ac tandem in duo rursus uasa desinere attestatur, molle illis uasis respondentia, quæ plexum efformare dicebãtur. Quàm uerò hæc ab omni prorsus ueritate sint aliena, quantumq; Naturæ oscitantiam arguant, is demum percipiet, qui ueram eius arteriæ soporalis rami seriem didicerit, quem per oblongum illud ossis foramen in caluariam penetrare diximus: & ut pleraque taceam, expenderit pariter, quàm impossibile sit uasa æquè grandia cerebrum petere, atque in caluariam primùm pertingunt, quum tam insignes [i] rami duræ membranæ latera, & per [k] foramina secundi paris neruorum ad oculos, ac ad narium amplitudinem ab illis uasis priusquam tenuem accedant cerebri membranam dispergantur. Cæterùm quæ horum uasorum uera sit series, in tertio libro dum cerebri uasa non minus quàm reliquas corporis uenas & arterias persequerer, adeò uerè & ad amussim describere conatus sum, ut hic locus neutiquam eius

In lib. de Venarum & arteriarum sectione.

Hic spectabis 16 et 17 & ipsi proximã figuras.

a fi. cap. 12 li. 3 Z. et fi. ca. 14 lib. 3 B. quod diuiditur in F, G.

b 2, 3 fi. ca. 12 li. 1 E.

c 1, 2 fi. ca. 2 li. 4 C.

d fi. cap. 14 lib. 3 C.

e 2, 3 fig. ca. 12 li. 1 O.

f 1, 2 fi. cap. 2 lib. 4 M.

g 2, 3 fi. ca. 12 lib. 1 X.

h Vt spectatur 17 fig.

i fi. cap. 14 lib. 3 r, x, s.

k 1, 3 fi. ca. 12 lib. 1 G.

eius seriei enarrationem expetat: uerùm si memoria quæ illic complexus sum exciderint, eò lectorem remitto, hortor que ut illo capite diligenter perlecto, id uniuersum hîc denuò poni sibi persuadeat. Porrò ut huius soporalis arteriæ rami sobolem ibidem enarraui, sic etiam [l] plexus, quem extimo fœtus inuolucro comparamus, naturam quoque inibi recensui: ac proinde in præsentia duntaxat superest, ut studiosos qui duobus proximè præcedentibus annis mihi secanti non astitere, sedulò ad αὐτόψιν horter, quo iam admoniti, corporis humani fabricam Galeni meaq; descriptione perlecta diligenter expendant, in posterumq; Anatomicorum libris minus fidei adhibeant. Hîc autem denuò cerebri plexuum obiter memini, ne quid in cerebri constructione hoc libro præterijsse uiderer. Atq; quo minus id fiat, singula sensuum organa seriatim iam aggrediar.

l fi. cap. 14 lib. 3 d. & hic 4, 5 fig. O, 6 fig. M, N.

DE OLFACTVS ORGANO. Caput XIII.

LIBRI quarti tertium Caput conscribens, atque necessariò propter neruorum seriem olfactus organi constructionem prosequens, arbitrabar me hoc loco certius aliquid de olfactus instrumento præcepturũ, quàm illo Capite nudam constructionem enarrans, faciendum duxeram. Verùm quum aliud nihil certius mihi studiosè admodum odoratus organi naturam inquirenti hactenus occurrerit, præsens Caput cum illo commune esse uelim. Præter [a] duos enim illos neruis non absimiles cerebri processus, qui in [b] octaui caluariæ ossis sinus pertingunt, & frontis ossis [c] sinus, & substantiam illis contentam, & [d] foramina tum duræ cerebri membranæ, tum ossium hîc recensere possem. Nollem namque hîc de odoribus, & huius sensus medio, & dein temperie aliquid pertractare, ne in immensum hîc meus conatus, qui præter opinionem iam excreuit, impensiùs crescat.

a 12 fig. C, D, 13 fig. L, L.

b 8 fi. ca. 6 li. 1 A, B, A.

c 3, 4 fi. ca. 12 li. 1 K.

d 13 fi. D, D & G, G.

DE OCVLO VISVS INSTRVMENTO. Caput XIIII.

PRIMA DECIMIQVARTI CAPITIS FIGVRA.

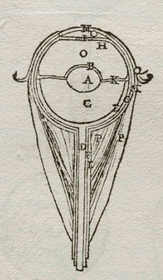

HAEC figura earum quæ præsenti Capiti præponuntur prima, alteram oculi partem exprimit, una sectione ab anteriori sede per posteriorem, atq; ita per neruum uisorium diuisi: perinde scilicet, ac si quis diuisæ secundùm longitudinem cepæ alteram partem ea superficie delinearet, qua alteri parti connata continuaq; fuerat. Atq; hoc quoq; modo cœlos, & quatuor elementa in plano depingere solemus.

A *Humor crystallinus.*
B *Tunica anteriori humoris crystallini sedi obducta, & tenuissimæ ceparum pelliculæ instar pellucida.*
C *Humor uitreus.*
D *Nerui uisorij substantia.*
E *Tunica quam reti assimilamus, quamq; resoluta uisorij nerui efficit substantia.*
F *Tenuis cerebri membranæ portio, neruo uisorio obducta.*
G *Vuea tunica, in quam tenuis uisorium neruum induens membrana degenerat.*
H *Hac sede uuea tunica in posteriora cõprimitur, neq; corneã exteriùs illi obductã cõtingit tunicã.*
I *Foramen, quo uuea foratur, ipsa'ue pupilla.*
K *Tunica ab uuea initium ducens, & cilijs seu palpebrarum pilis imagine correspondens, ac interstitium pariter uitrei humoris ab aqueo.*

ANDREAS VESALIUS De Humani Corporis Fabrica BASEL, 1543 THE WARNOCK LIBRARY Octavo